

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 17 marca 2016 roku

ZEW.422.15.2016.JF

Pani
Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

analiza podejmowanych przez Rzecznika Praw Dziecka interwencji dotyczących funkcjonowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii (w tym przeprowadzonych kontroli) wskazuje, że w pracy tych placówek nadal występują liczne nieprawidłowości.

Obecnie zbyt często oddziaływania wychowawcze zmierzają do adaptowania młodych ludzi do życia w zamkniętym ośrodku wychowawczym (bywa, że z użyciem przemocy fizycznej i psychicznej ze strony dorosłych lub ich cichej akceptacji dla przemocy rówieśniczej). Skutkiem takiego modelu wychowawczego jest kształtowanie u nich cech tożsamości wychowanka instytucji zamkniętej, a nie człowieka zdolnego do funkcjonowania w powszechnie akceptowanych rolach społecznych w środowisku otwartym.

Ważnym krokiem do poprawy jakości funkcjonowania placówek socjoterapeutycznych i wychowawczych jest rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 2 listopada 2015 r. w *sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach* (Dz. U. z 2015 r., poz. 1872). Uwzględniono w nim większość postulatów Rzecznika Praw Dziecka zawartych w przekazanych 2 marca 2015 roku Ministrowi Edukacji Narodowej *Standardach pobytu dzieci i młodzieży w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii w zakresie edukacji, wychowania i opieki*.

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka zostały jednak pominięte niektóre ważne postulaty dotyczące jakości pracy tych placówek, wskazane w ww. *Standardach*. Nie zostały uwzględnione następujące wnioski:

1. ośrodek jest przeznaczony dla maksymalnie 72 wychowanków;
2. ośrodek zatrudnia terapeutów (wymagane udokumentowanie przygotowane do prowadzenia terapii o profilu potrzebnym w pracy ośrodka);
3. ośrodek zapewnia wychowankom opiekę medyczną, w tym dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (m.in. pielęgniarki, lekarza psychiatry, stomatologa). Należy dążyć do zawarcia porozumienia z odpowiednią placówką medyczną świadczącą takie usługi, tak aby uzyskanie porady medycznej (szczególnie u lekarza psychiatry) było możliwe w każdej sytuacji, gdy zaistnieje taka potrzeba;
4. ośrodek jest zobowiązany do superwizji pracy edukacyjnej, wychowawczej i specjalistycznej (przynajmniej raz w roku);
5. w ośrodku znajdują się:
 - a) pomieszczenia rekreacyjno-wypoczynkowe w liczbie nie mniejszej niż liczba grup wychowawczych;
 - b) kuchnia, a także jadalnia, która może pomieścić wszystkich wychowanków oraz aneksy kuchenne dostępne we wszystkich grupach wychowawczych.

Dążąc do określenia standardów funkcjonowania młodzieżowych ośrodków wychowawczych, Rzecznik Praw Dziecka jednocześnie podejmował działania zmierzające do rozwiązania problemów z naliczaniem części ogólnej subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego przeznaczonej na funkcjonowanie tych placówek. Uwagi Rzecznika w tej kwestii zostały uwzględnione również w niewystarczającym zakresie. W §15 ww. rozporządzenia zawarta została wprawdzie definicja wychowanka, zgodna z postulatami Rzecznika, ale uregulowanie to ma zacząć obowiązywać dopiero od 1 stycznia 2017 roku. W ocenie Rzecznika Praw Dziecka zasadnym jest wprowadzenie tego przepisu już od 1 września 2016 roku, tak ja ma to miejsce w przypadku pozostałych zapisów tego rozporządzenia.

W związku z powyższym, na podstawie art. 10a oraz art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (t.j. Dz. U. z 2015 r, poz. 2086), zwracam się do Pani Minister o powtórny analizę przedstawionego problemu i wprowadzenie zmian w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w *sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad*

odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach uwzględniających wyżej wskazane postulaty Rzecznika Praw Dziecka. Jeszcze raz podkreślam, że główną ideą pracy tych placówek powinno być przygotowanie młodych ludzi do samodzielnego, kreatywnego i odpowiedzialnego życia w otwartym środowisku pozainstytucjonalnym. Proponowane przez Rzecznika zmiany ułatwią realizację tego celu.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski